

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Attarpsskolan
årskurs 1–6 i Jönköpings kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Attarpsskolan årskurs 1–6 avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen bedömer att Attarpsskolan årskurs 1–6 i Jönköpings kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna utökad möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 12 juni 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr SI 2025:10002) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Attarpsskolan årskurs 1–6 i Jönköpings kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att läroböcker och andra läromedel används för att skapa sammanhang och överblick över de ämnen och moment som eleverna läser. Det finns också till stor del ett medvetet arbete gällande läroböcker och andra läromedel hos lärare som möjliggör progression i elevernas lärande samt bidrar till att eleverna vill lära sig mer.

Av intervjuerna och dokument som begärts in från huvudmannen framkommer att lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i alla teoretiska ämnen. Läroböcker utgör stommen i undervisningen och är aktuella och relevanta. Exempelvis används läroböcker i ämnena svenska, matematik och samhällsorienterande ämnen i samtliga årskurser. I naturorienterande ämnen och teknik används läroböcker i lågstadiet och andra läromedel på mellanstadiet. Lärare uppger att läroböckerna i teknik i årskurs 1–3 och svenska i årskurs 4–6 inte täcker alla delar av det centrala innehållet och att lärarna därför behöver komplettera med andra läroböcker och lärverktyg. I samhällsorienterande ämnen finns det klassuppsättningar av läroböcker på både låg- och mellanstadiet. I naturorienterande ämnen på lågstadiet finns klassuppsättningar av läroboken och i teknik på lågstadiet finns en halv klassuppsättning. Lärare organiserar det så att eleverna har en lärobok att tillgå under lektionerna. Eleverna beskriver i intervju att de använder läroböckerna i alla teoretiska ämnen nästan varje dag.

I intervjuer med lärare framkommer att läroböcker används på ett strukturerat sätt för att skapa sammanhang och progression över olika ämnen. Lärare diskuterar gemensamt hur läroböcker och andra läromedel stödjer övergången mellan årskurser och stadier och bidrar till progression i elevernas lärande liksom likvärdighet. Det framgår av intervjuer med lärarna att läroböcker och andra läromedel är valda utifrån didaktiska överväganden, elevers ålder och behov. Lärarna har exempelvis valt att ha läroböcker i samma bokserie på respektive stadie. I både låg- och mellanstadiet använder lärarna läroböcker eller andra läromedel som utgångspunkt i undervisningen och lärare uppger att läroboken ger en överblick av ämnets innehåll och skapar sammanhang för eleverna. I intervjuer med rektorn och lärare framgår att förutom läroböcker så finns lärarhandledningar att tillgå i de flesta ämnen och att dessa är ett stöd för lärare att planera och genomföra undervisningen.

Av intervjuer med lärare framgår att lärare använder läroboken och andra läromedel som en del av undervisningen för att väcka elevernas intresse för ämnet och för att bidra till att utveckla elevernas läsförståelse. Lärare och elever beskriver i intervjuer flera läroböcker som engagerar eleverna och väcker deras intresse utifrån att de är aktuella, har intressanta bilder, berättar det viktigaste och att det finns olika svårighetsnivåer. Elever

uppgger i intervju att lärarna varierar lektionsinnehållet på ett bra sätt utifrån läroboken, exempelvis genom gemensam läsning i läroboken, filmklipp, diskussioner och arbetsuppgifter på olika svårighetsnivå. Av lärarintervjuerna framkommer att lärare på både låg- och mellanstadiet arbetar mycket med läsförståelse och att texter i läroböcker och andra läromedel ofta läses både gemensamt och enskilt. Textmängden och elevernas självständiga läsande ökas enligt lärare successivt för att utveckla elevernas läsförmåga. Lärarna modellerar arbetet som sedan sker utifrån lärobok och andra läromedel så att eleverna förstår hur uppgifterna ska genomföras.

I intervjuerna med rektorn och lärare framkommer att de har diskuterat skillnader mellan pojkar och flickors generella kunskapsresultat men att dessa diskussioner inte har relaterats specifikt till läroböcker och läromedel. Lärare uppgger i intervjuerna att de inte ser skillnader mellan flickor och pojkar gällande hur de tar till sig av innehåll i läroböcker men några lärare beskriver att pojkar är något mer motiverade att arbeta med digitala läromedel och lärverktyg.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda läroboken eller andra läromedel på lektionen.

Av intervjuer med lärare som undervisar i årskurs 1–3 framgår att de lägger mycket tid på att berätta för eleverna hur de ska använda läroböcker och tillhörande arbetsböcker. Exempelvis möter eleverna i årskurs 1 ofta sin första lärobok, och då beskriver lärarna noga hur boken är uppbyggd med exempelvis innehållsförteckning och register. Lärare i årskurs 4–6 uppgger att de i början av läsåret går igenom lärobokens struktur med eleverna för att de ska få en överblick. De tittar i innehållsförteckningen och ser hur boken är uppbyggd. Lärare beskriver vidare att genomgångarna av läroböckerna gör i att eleverna känner igen sig i lärobokens format och att läroboken på så sätt blir förutsägbar. Vidare ger lärare i intervjuer exempel på hur de arbetar med att instruera eleverna i läromedlet och skapa förförståelse. Det gör de genom att läsa text gemensamt, gå igenom begrepp, läsa rubriker, titta på bilder och läsa undertexter. Eleverna i både låg- och mellanstadiet har tränats i hur andra läromedel och lärverktyg ska användas, och instruktioner ges kontinuerligt av lärare både muntligt och via den digitala plattformen.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov vilket ger eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att eleverna använder läroböcker och andra läromedel som är nivåanpassade och erbjuder både enklare och mer fördjupande innehåll. Exempelvis finns nivåanpassade läroböcker och andra läromedel i svenska och matematik i årskurs 1-3 och i matematik och engelska i årskurs 4-6. I de ämnen där läroböckerna inte är nivåanpassade anpassar lärarna själva läroböckerna och kompletterar med andra lärverktyg både för elever i behov av stöd och för de elever som behöver svårare utmaningar. Lärare och rektorn beskriver att det finns lärarhandledningar som hör till läromedlen i de flesta teoretiska ämnen och att dessa ger bra stöd till lärarna att kunna differentiera undervisningen, med förslag på uppgifter på olika nivåer. Rektorn uppger att specialpedagogen även vägleder lärare i hur läroböcker och andra läromedel kan användas på bästa sätt utifrån elevers behov. I intervjuer med lärare i årskurs 4-6 framgår att elever i behov av stöd i exempelvis ämnet engelska samt natur- och samhällsorienterande ämnena på mellanstadiet kan få flera olika anpassningar som att lyssna på texter i läroboken genom ett digitalt läromedel eller lärverktyg. Därutöver har skolenheten köpt in särskilda läroböcker för enskilda elever med specifika behov. Vidare framgår av intervjuer med lärare att de använder läroböcker på ett varierat sätt så att det främjar elevernas självständiga arbete men också bidrar till att utveckla kunskaper tillsammans, exempelvis beskriver lärarna hur de använder en dokumentkamera för att projicera innehåll från läroboken så de kan gå igenom innehållet tillsammans för att visa eleverna som sedan kan arbeta mer självständigt med området i läroboken.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid är begränsad.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer det att eleverna kan använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid under den så kallade studiehjälpen flera dagar i veckan. Eleverna uppmuntras av lärarna att gå dit för att arbeta med uppgifter, göra läxor eller läsa på inför prov. Av elev- och lärarintervjuer framgår att eleverna får instruktioner från lärarna

hur de ska använda läroböcker och andra läromedel i samband med exempelvis läxläsning eller för att läsa på inför prov.

Däremot framgår av intervjuer med lärare och rektorn att eleverna på både låg- och mellanstadiet inte uppmuntras att ta med läroboken hem i flera olika ämnen. Inför prov kan eleverna på mellanstadiet istället få med sig sammanfattande häften i ämnet. Undantaget är om elever varit frånvarande från skolan och av den anledningen behöver arbeta ikapp, då uppmuntras de ta hem läroböcker. Orsaken till att lärare i övrigt inte vill att elever ska ta hem läroböcker uppges exempelvis vara att läroböckerna kan gå sönder eller inte komma tillbaka till skolan. Därutöver finns vissa läroböcker, exempelvis i samhällsorienterande ämnen, endast i en klassuppsättning för varje årskurs vilket begränsar möjligheten för eleverna att ta med dessa hem. Lärare uppger dock att i naturorienterande ämnen och ämnet engelska så kan elever i årskurs 4–6 var som helst logga in i läromedlet via en dator vilket underlättar för dem.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn till viss del leder och samordnar arbetet med att se till att alla elever får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

Rektorn uppger i intervju att tillgången till läroböcker på skolenheten har varit god sedan många år och att det har funnits tillräckliga medel för inköp av läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen. Skolenheten har nyligen tagit del av statsbidrag för inköp av läromedel som har ökat tillgången till läroböcker. Exempelvis har tillgången till böcker ökat i samhällsorienterande ämnen, även om dessa läroböcker endast finns klassuppsättningar för varje årskurs i låg- och mellanstadiet. Dock uppger lärare i årskurs 1–3 att de skulle behöva fler läroböcker i vissa ämnen så som naturorienterande ämnen. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker framkommer att det finns läroböcker i teoretiska ämnen på låg- och mellanstadiet. Läroböckerna finns tillgängliga för eleverna i de flesta fall genom att eleverna har egna exemplar, med undantag för samhälls- och naturorienterande ämnen och teknik. Det saknas också lärarhandledningar i samhälls- och naturorienterande ämnen på lågstadiet. Det framkommer i intervjuer med rektorn och lärare i årskurs 4–6 att eleverna generellt inte kan ta hem böckerna i samhällsorienterande ämnen, bland annat för att dessa inte finns i tillräckligt många exemplar. Av rektorsintervjun framkommer att rektorn nyligen har gjort en sammanställning av befintliga läroböcker och andra läromedel i alla årskurser och alla ämnen, då en sådan inte funnits tidigare. Utifrån sammanställningen kommer rektorn ha en diskussion med

lärarna vilket enligt rektorn kommer vara ett viktigt underlag för kommande års budget kring läroböcker och andra läromedel.

Av rektors- och lärarintervjuerna framkommer att skolenheten endast delvis har en enhetlighet och gemensamma målsättningar för tillgången till läroböcker och andra läromedel. Det finns vissa gemensamma tankar på skolenheten, exempelvis kring att digitala läromedel används främst för eleverna i mellanstadiet och att det är samma läroböcker som används genom hela stadiet. En målsättning som beskrivs i lärarintervjuer är att läromedlen ska stödja de kooperativa metoder som används i undervisningen. Dock uppger lärare i intervju att de till stor del tillsammans med förstelärare och arbetslagsledare fått ta ansvar för det gemensamma arbetet med läroböcker och läromedel på skolenheten på grund av rektorsbyten. Lärarna beskriver att de får en budget och att de gemensamt samarbetar, planerar och prioriterar läromedelsinköp utifrån budgeten, under ledning av förstelärare och arbetslagsledare. Även av rektorsintervjun framkommer att rektorns styrning och ledning av arbetet varit otydligt, bland annat då rektorn inte tidigare haft överblick över läroböcker och andra läromedel.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att lärare är delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Rektorn och lärare uppger att diskussioner om val av läroböcker sker efter behov och då oftast i regelbundna ämnesträffar där både lärare från låg- och mellanstadiet är med. Frågor om läroböcker och läromedel lyfts även vid uppföljning av undervisningen i slutet av läsåret. Lärare uppger att de då diskuterar olika alternativ och pedagogiska fördelar innan ett beslut fattas om läromedelsinköp. Exempelvis var det tidigare läromedlet i engelska inte tillräckligt kvalitativt, speciellt vad gällde hörförståelsen, och ett nytt läromedel köptes därför in på initiativ av lärare. Samtliga lärare uppger att de har stor möjlighet att tycka till om läroböcker och läromedel som används och att rektorn gett lärare stort ansvar för arbetet.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel och för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

I rektorsintervjun framkommer att rektorn har initierat ett arbete för att stärka likvärdigheten inom skolenheten gällande lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel genom en sammanställning av läroböcker och läromedel. Rektorn planerar att utifrån sammanställningen ha gemensamma diskussioner i lärarkollegiet kring användningen av läroböcker och läromedel med utgångspunkt i läroplanen och läromedlens aktualitet och relevans. Lärare och rektorn beskriver i intervju att det finns ett gemensamt arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel hos lärarna på skolenheten och att lärarna i båda stadierna diskuterar med varandra regelbundet, exempelvis kring övergången mellan årkurserna 3 och 4. Dock beskrivs i både lärar- och rektorsintervjun att rektorn inte på ett tydligt sätt lett arbetet kring användningen av läroböcker och andra läromedel som ett verktyg för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen. I samband med rektorsbyten har ansvaret till stor del lämnats över till förstelärare och arbetslagsledare för ett gemensamt arbete kring läroböcker och andra läromedel.

I intervjuer med rektorn och lärare beskrivs hur läroböcker och andra läromedel används i undervisningen på skolenheten för att stärka elevernas läsning och läsförståelse. Lärare arbetar med gemensam läsning av texter, läsförståelse, lässtrategier och uthållighet främst i ämnet svenska men även i andra ämnen. Rektorn och lärare uppger att det finns ett pågående utvecklingsarbete på skolenheten, med syfte att utveckla läsningen hos eleverna och stärka likvärdigheten i lärarnas arbete i alla ämnen.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder lärares utvärderingar av hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att tillgång till och användningen av läroböcker och andra läromedel diskuteras regelbundet i ämneslagen. Det görs också en samlad utvärdering av läroböcker och läromedel i slutet av läsåret och rektorn har sett till att utvärderingen sker under ledning av förstelärare och arbetslagsledare. Dock framkommer av rektorsintervjun att rektorn inte följt upp resultatet av dessa diskussioner eller resultatet av utvärderingen. Rektorn har inte heller använt resultaten i det systematiska kvalitetsarbetet, men den nytillträdde rektorn planerar att göra det framöver.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna utökad möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling enligt målen och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.² Av förarbetena framgår att formuleringen eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna i begränsad utsträckning låter eleverna använda läroböcker utanför lektionstid. Eleverna har möjlighet att gå på studiehjälp flera dagar i veckan men uppmuntras inte att ta hem läroböckerna från skolan. Vidare finns vissa böcker endast i klassuppsättningar vilket försvårar för eleverna att låna böckerna för att repetera, fördjupa sina kunskaper eller läsa på inför eventuella läxor och prov.

Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god

¹ 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

² Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

³ Prop. 2023/24:21 s. 46.

kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid. Skolverket har material som kan användas i detta.⁴

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna endast har tillgång till klassuppsättningar i läroböcker i samhällsorienterande ämnen på låg- och mellanstadiet och i naturorienterande ämnen och teknikämnet på lågstadiet. Vidare har inte lärare tillgång till lärarhandledningar i samhälls- och naturorienterande ämnen på lågstadiet. Detta kan försvåra för lärares undervisning men även möjligheten för eleverna att använda läroböcker utanför lektionstid så att de kan repetera och fördjupa sina kunskaper.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

⁴ [Läxor - Skolverket](#) hämtad 2025-12-10

⁵ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁶ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁷ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁸ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁹ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁰ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹¹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn endast i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med användningen av läroböcker och andra läromedel. Exempelvis har arbetet inget tydligt mål och rektorn har till stor del lämnat över ansvaret till lärarna, även om rektorn nyligen initierat ett utvecklingsarbete kring läroböcker och läromedel.

⁶ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁷ Prop. 2023/24:21 s. 30

⁸ 1 kap. 9 § skollagen

⁹ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning

¹⁰ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

¹¹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder och skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Utvecklingsområde 4

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.¹² Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.¹³

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det visserligen görs en utvärdering av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten, men att rektor inte införlivar resultaten av utvärderingen i det systematiska kvalitetsarbetet. Det framkommer inte heller att rektorn har vidtagit några åtgärder utifrån utvärderingen.

Genom att rektorn ger lärare större möjlighet att systematiskt och under ledning av rektorn utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

¹² Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

¹³ Prop. 2023/24:21 s. 27

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges goda förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt att rektorn vid behov vidtar åtgärder avseende tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.¹⁴

På Skolinspektionens vägnar

X Sofia Granberg

Beslutsfattare
Signerat av: Sofia Granberg

X Åsa Pleiner

Föredragande
Signerat av: Åsa Pleiner

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Jan Liljegren deltagit.

¹⁴ [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2025-12-10

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁵ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁶:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁷

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁸ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁹

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁵ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁶ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁷ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁸ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.²⁰

²⁰ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Attarpsskolan årskurs 1–6 den 18 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Åsa Pleiner och Jan Liljegen.

Skolenheten är en kommunal skolenhet verksam i Jönköpings kommun med förskoleklass och grundskola för årskurserna 1–6. Förskoleklass har inte ingått i granskningen. På skolenheten går 345 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	